

مطالعه تطبیقی زیبایی‌شناسی پراگماتیستی در دو نمونه شعر-نقاشی تعاملی توسط هوش مصنوعی از دو فرهنگ چین و ایران (نمونه‌های مورد مطالعه: اثر پرندگان و ماهی‌ها از محمود فرشچیان و اثر کوه بهار و قایق ماهیگیری)

زهرا رهبرنیا* فرشته ابراهیمی**

چکیده

زیبایی‌شناسی پراگماتیستی، رویکردی است که تأکید دارد زیبایی به‌عنوان یک تجربه فردی و ارتباط مستقیم با زندگی عملی انسان در نظر گرفته می‌شود. این نظریه بر اهمیت تجربه زیبایی و مشارکت فعال افراد در فرآیند خلق و شکل‌دهی به زیبایی بر بهبود کیفیت زندگی توجه دارد. هنر تعاملی، به‌عنوان یک تجربه زیبا و فرصتی برای شرکت فعال افراد در خلق زیبایی مطرح می‌شود. روش تحقیق انتخاب‌شده تحلیلی-تطبیقی است. این مطالعه تطبیقی بر اساس تجزیه و تحلیل دو نمونه شعر-نقاشی تعاملی از نقاشی سنتی چین و نگارگری ایران با پیشینه دیرینه طبق نظریه زیباشناسی پراگماتیستی انجام می‌شود. نمونه چینی با استفاده از برنامه بصری تعاملی آیپوت، به کاربران عادی این امکان را می‌دهد که از نقاشی سنتی چینی شعر بسازند، همین‌طور در نمونه ایران، از ربات بلبل‌زبان برای خلق شعر از نگارگری استفاده می‌شود. هدف این پژوهش انطباق بین کیفیت ادراک در برنامه بصری تعاملی آیپوت و ربات بلبل‌زبان مبتنی بر تجزیه-تحلیل نظریه زیباشناسی پراگماتیستی است تا فراتر از زمان و مکان بودن هنرهای رسانه‌ای با بیانهای جدید را با تصویر کشد و نیز به این سؤال پژوهش پاسخ دهد که ادراک نظریه زیبایی‌شناسی پراگماتیستی در هنر تعاملی چگونه است؟ و زیبایی‌شناسی پراگماتیستی در دو نمونه مورد مطالعه دارای چه تفاوت‌ها و شباهت‌هایی است؟ فرضیه پژوهش این است که؛ این دو نمونه ابزاری کارآمد و توسعه‌یافته در روند خلق شعر-نقاشی تعاملی است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که برنامه آیپوت در نمونه چینی نقش مهمی در فرآیند تعاملی خلق شعر-نقاشی از درک کاربران و نقاشی‌های باستانی چینی دارد هم‌چنین، در نمونه ایرانی کاربر با استفاده از برنامه بلبل‌زبان، از نگاره‌های محمود فرشچیان الهام می‌گیرد و شعرهایی دارای مضمونی هماهنگ با نگاره ایجاد می‌کند. ویژگی‌های مهم زیبایی‌شناسی پراگماتیستی از جمله پیوستگی در اجزای هنری، وجود تجربه در زندگی، تأثیرپذیری از زمینه اجتماعی و فرهنگی، و کارکردگرایی در اجزای هر دو نمونه مشاهده می‌شود، که نشان می‌دهد بهره‌برداری از این رویکرد در تجربه‌ی هنری و فرهنگی بسیار تأثیرگذار است.

کلیدواژه‌ها: هنر تعاملی، برنامه بصری تعاملی آیپوت، ربات بلبل‌زبان، شعر-نقاشی، چین، ایران.

*Z.rahbarnia@alzahra.ac.ir

*دانشیار گروه پژوهش هنر، دانشکده هنر، دانشگاه الزهراء، تهران. (نویسنده مسئول)

Fereshte.ebrahimi.2020@gmail.com

**دانشجوی دکتری پژوهش هنر، گروه پژوهش هنر، دانشکده هنر، دانشگاه الزهراء، تهران.